

az anyagot. A külföldi különböző típusú munkálatok tapasztalatai szintétikusan lennének egyesíthetők az eljövendő legjobb munka érdekében.¹⁹

Erdődi József.

(*Deutscher Auszug*). **Soziale Mundartenforschung.** Verfasser betrachtet die Mundarten als soziale Gegebenheiten, die den grossen umgestaltenden Kräften (Integrierung, Differenzierung) unterworfen sind. Diese Kräfte stehen im fortwährenden Kampfe miteinander: die Literatursprache uniformiert die Mundarten, dialektale Formen schleichen sich in die Schriftsprache. — Die Berührungen der Mundarten können nur durch die sog. wortgeographische Methode studiert werden, auch die Lehnwörter fremdsprachiger, inländischer Siedlungen und die der Grenzgebiete müssen auf wortgeographischer Grundlage untersucht werden. — Sammler sprachlicher dialektalischer Eigenheiten haben ausser lexikalischen, grammatikalischen, syntaktischen etc. Beobachtungen, ästhetische, soziale, ethnographische zu machen. — Nur die synthetische Zusammenfassung aller Arbeitsmethoden kann uns zum Erfolge verhelfen.

Kútsudár

Egy közlemény szerint a Dunántúl így hívják a kútgémről lefüggő rudat, amelynek végére a vödör van akasztva. Fehér és Somogy m.-ben a neve *sudárfa*, a Csallókozben *sudártéc*, a Balaton mellett, Vas, Somogy és Baranya m.-ben azonban csak egyszerűen *sudár*. A sudár, mint ismeretes, azonos a *sugár* szóval, s Veszelszkinél ez is előfordul 'kútsudár' jelentésben: „A' Gémes, vagy-is Kankalékos kútakra jó. *sugárok* válnak belőle, Ruha-szárasztó kötél helyett-is él vele a' föld' népe falu helyeken“, mondja a vadszőlőről (A növény-plánták stb., 1798, 447. l.). Ez az adat nagyon becses, mert a *Viburnum Lantana* nevű cserje *ostorménfa* nevét éppen onnan kapta, hogy ezt is kútosornak használhatták eleink (Beke, NNy. 4:129). A botanikusok kétségbe vonják ennek a magyarázatnak a helyességét, mert szerintük ez a cserje nem alkalmas kútsudárnak. Azonban az *ostormén* mégsem jelenthetett mást, mint kútosort, s ha a vadszőlő venyigéje jó volt erre a célra, akkor megtette az *ostorménfa* is. A nehézség inkább ott van, hogy nem tudjuk, milyen lehetett a régi magyar gémes kút, s milyen volt rajta a kútosor. Az bizonyos, hogy évszázadokkal ezelőtt sokkal primitívebb lehetett, mint ma. Különben a *sugár*; *sudár* eredeti jelentése is csak 'ág, vessző' volt, mint ez az adat is bizonyítja: „A' gyűrű-fa' vesszőből jó sövénykereteket fonní, a' vékony sugáriból pedig kés, 's kanál kosarat kötni“ (uo. 174. l. vö. még NySz.). MA és PP szótáraiban *sugár* 'vitis', *sugár vessző*, *mellyel kötnek* 'vimen.' Beke Ödön.

kérdőívük 1. a paraszti nép normális szokincséhez tartozó tárgykörök szerinti szócsoportokból, 2. csak regionálisan elterjedt szavakból, 3. 100 mondatból, melyek alkalmasok voltak a nyelviárások legfontosabb alak- és mondattani sajátságait megmutatni, állt.

¹⁹ V. ö. W. Kuhn: Deutsche Sprachinselforschung. Plauen i. Vogtl. 1934. — Adolf Bach: Deutsche Mundartenforschung. Heidelberg 1934.